

Дідур Г.І.,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту
Одеський державний аграрний університет
м.Одеса, Україна

Апалькова К.О.
студентка інженерно-економічного факультету
Одеський державний аграрний університет
м.Одеса, Україна

НАПРЯМКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Актуальність розгляду проблеми розвитку сільськогосподарських підприємств підсилюється в умовах кризи та у зв'язку з тим, що розвиток економіки країни залежить від результатів господарської діяльності кожного конкретного підприємства.

Сучасним підприємствам, що функціонують в умовах ринкової економіки, необхідно постійно удосконалювати свої системи управління з метою отримання своєчасної і ефективної зворотної реакції на ті зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі: на ринках товарів і технологій, в науково-технічній, соціальній і політичних сферах, а також отримання гарантованого результату, як у короткостроковому так і довгостроковому періодах.

Метою дослідження є визначення напрямків забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств.

Як зазначає Хвостіна І.М. «Управління — це цілеспрямована діяльність усіх суб'єктів господарювання, що забезпечують становлення, стабілізацію, оптимальне функціонування і обов'язковий розвиток підприємства» [1, с.30].

Розвиток підприємства це обов'язкова умова економічної конкуренції, в т.ч. на основі заходів, мета яких забезпечення стабільної роботи підприємства на ринку. Поняття «сталий розвиток» включає в себе два терміну «стійкість» і

«розвиток», тому вважаємо необхідним дослідити поняття «розвиток» (таблиця1).

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «розвиток»

Автор	Визначення
Мескон М.Х. Альберт М. Хедоури Ф. [2]	довгострокова програма удосконалення можливостей вирішувати різноманітні проблеми і здатність до відновлення, особливо шляхом підвищення ефективності управління культурою організації
Андрійчук В.Г. [3]	незворотні, цілеспрямовані та закономірні зміни господарської системи, послідовність переходу її з одного стану в якісно інший на основі удосконалення техніки, технології та організації праці, впровадження новацій в управлінні
Прийма Л.Р., Кулиняк І.Я. [4, с.238]	стан чи результат зміни діяльності (складу, властивостей) підприємства, переходу підприємства в інший кількісний та якісний стан під впливом факторів внутрішнього і зовнішнього середовища
Крючкова М.І. [5, с.27]	незворотно-направлені зміни у системі, що відбуваються як процес переходу з одного стану в інший, більш досконалий. Поняттям «розвитку» охоплюються всі способи появи чогось нового, тобто основною складовою цього процесу є нововведення.
Янковець [6, с.110]	сукупність кількісних, якісних та структурних змін підприємства під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ, у результаті чого воно підтримує свою життєздатність, нарощує власний потенціал, підвищує гнучкість та адаптивність до умов господарювання, а також досягає і підтримує конкурентні переваги у довгостроковій перспективі
Мазоренко О.В. [7, с.72]	основною характеристикою розвитку підприємства виступають зміни у будь-яких їх проявах (кількісні та якісні, зворотні й незворотні, проактивні та демонстраційні, закономірні й випадкові, керовані й некеровані)

Джерело: Побудовано авторами

Отже, більшість дослідників визначають «розвиток підприємства» як незворотні зміни об'єкту (підприємства) в результаті яких змінюються його якісні і кількісні показники. Зрозуміло, що зміни повинні носити позитивний характер.

Сталий розвиток – це унікальна стратегія розвитку підприємства, завдяки якій забезпечується успішне довгострокове існування підприємства у конкурентному середовищі.

Сталість розвитку підприємства – це здатність виглядати найбільш привабливо для ринку у таких напрямках як: безпека (виробнича і екологічна);

соціальна відповідальність (перед жителями регіону і працівниками підприємства); екологічність виробництва (збереження і відтворення ресурсів).

Сталий розвиток відноситься до такої моделі людського розвитку, у відповідності з якої використання ресурсів спрямоване на задоволення людських потреб з одночасним забезпеченням збереження природних систем та навколишнього середовища, тобто їх раціональне використання не тільки для нинішнього, а й для майбутніх поколінь.

Можна виділити п'ять основних кроків, які необхідно здійснити для забезпечення сталого розвитку підприємства (Рис.1).

Рис. 1. Основні кроки до сталого розвитку підприємства

На нашу думку забезпечення сталого розвитку підприємства необхідно забезпечувати наступними шляхами:

- розробка інтегрованої системи менеджменту, що враховує інтереси споживачів, постачальників, власників, персоналу підприємства і суспільства, і забезпечить отримання прибутку для власників і розвитку;
- створення якісних умов праці за всіма критеріями безпеки виробництва;
- розробка стратегії, щодо підвищення операційної ефективності підприємства на основі екологічних стандартів;

- раціональне використання природних ресурсів і їх збереження для майбутніх поколінь;

- побудова партнерських відносин з регіональними органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування у питаннях соціальної політики, регіонального розвитку, створення умов гідного і безпечного життя населення.

Тільки така організація буде підтримуватися суспільством в довгостроковому періоді і тільки в такому підприємстві персонал буде мати можливість реалізувати свій потенціал для забезпечення його сталого розвитку.

Література:

1. Хвостіна І.М. Механізм управління розвитком підприємства *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. №1. С. 30-33.
2. Мескон М.Х., Альберт М. Основи менеджмента М.: Дело, 1994. 680 с.
3. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник. — 2-ге вид., доп. і перероблене. К.: КНЕУ, 2002. 624 с.
4. Прийма Л.Р., Кулиняк І.Я. Розвиток підприємства: сутність, поняття. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22. С.236-241.
5. Крючкова М.І. Теоретичні підходи до визначення понять «розвиток», «економічний розвиток» «економічне зростання». *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Економіка і менеджмент*. 2014. Вип. 5. С. 25-29.
6. Янковець Т.М., Нагорна Ю.А. Теоретичні аспекти розвитку підприємств у сучасних умовах. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія : Економічні науки*. 2015. № 2. С. 108-113.
7. Мазоренко О.В. Розвиток підприємства: дефініція, ознаки та властивості. Сучасні проблеми управління підприємствами: теорія та практика: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 24-25 березня 2016 року. –Х. : Вид-во «НТМТ», 2016. С. 70-72.